

Pracownia Projektowa

GEOEKO

dr Andrzej Kraiński

Na rynku od 1986 r.

Dane firmy:

adres: ul. Drzonków - Rotowa 18,

66-004 Zielona Góra

NIP: 929-101-99-76

Dane kontaktowe:

adres: Zielona Góra,

ul. Morełowa 29/5

tel.: 604-850-217

e-mail: andrzej.kraiński@wp.pl

PROJEKT ROBÓT GEOLOGICZNYCH
dla rozpoznania warunków geologicznych
w celu wykorzystania ciepła Ziemi
dla pompy ciepła
dla PAŁACU
przy ul. Kościelnej
w BOJADŁACH
powiat zielonogórski
województwo lubuskie

PODMIOT FINANSUJĄCY:

Arkadiusz Michoński

ul. Kościelna 1

66 - 130 Bojadła

GEOLOG DOKUMENTUJĄCY:

dr Andrzej Kraiński

upr. geol. 070683, 050779

Właściciel Pracowni Projektowej:

PRACOWNIA PROJEKTOWA GEOEKO

dr Andrzej Kraiński

ul. Drzonków-Rotowa 18, 66-004 Zielona Góra

kom. 604 850 217, NIP 929-101-99-76

82 2030 0045 1110 0000 0051 9810

WSPÓŁPRACA:

mgr Paulina Kozik

dr Andrzej Kraiński
upr. geol. 050779, 070683

Zielona Góra, październik 2016

✧ Ujęcia wody	✧ Odwodnienia wykopów	✧ Odbiory wykopów
✧ Badania geotechniczne	✧ Piezometry - monitoring	✧ Operaty wodnoprawne
✧ Badania geologiczne	✧ Pompy ciepła	✧ Złoże kruszyw
✧ Badania laboratoryjne	✧ Zagęszczenie gruntów	✧ Nadzór inwestorski
✧ Wycena informacji	✧ Stateczność skarp	✧ Projekty geotechniczne

SPIS TREŚCI

1. Informacje dotyczące lokalizacji robót geologicznych
2. Omówienie wyników przeprowadzonych wcześniej robót geologicznych
3. Opis budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych
4. Przedstawienie możliwości osiągnięcia celu robót geologicznych
  - 4a. Opis i uzasadnienie liczby wyrobisk
  - 4b. Przewidywana konstrukcja otworów
  - 4c. Informacje dotyczące zamykania horyzontów wodonośnych
  - 4d. Sposób i termin likwidacji otworów
  - 4e. Badania geofizyczne i geochemiczne
  - 4f. Opis opróbowania wyrobisk
  - 4g. Obserwacje i badania terenowe
  - 4h. Prace geodezyjne
  - 4i. Badania laboratoryjne
  - 4j. Przewidywana wielkość dopływu wody do otworu
  - 4k. Przewidywana jakość wody odpompowywanej z otworu
  - 4l. Sposób odprowadzenia wody
5. Określenia
  - 5a. Próbek geologicznych podlegających przekazaniu
  - 5b. Harmonogramu robót geologicznych
  - 5c. Wpływu zamierzonych robót na obszary chronione
  - 5d. Rodzaju dokumentacji geologicznej
6. Opis przedsięwzięć zapewniających BHP i ochronę środowiska
7. Wnioski
8. Spis literatury i materiałów wykorzystanych

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- 1.1 – 1.2. Mapy topograficzne
2. Mapa sytuacyjno-wysokościowa
3. Projekt geologiczno – techniczny otworu
- 4.1 – 4.3. Mapa geologiczna w skali 1:50 000 z objaśnieniami i przekrojem
- 4.4 – 4.7. Mapa geośrodowiskowa (plansza A i B) w skali 1:50 000 z objaśnieniami
- 5.1 – 5.4. Profile archiwalne

1. INFORMACJE DOTYCZĄCE LOKALIZACJI ROBÓT GEOLOGICZNYCH

Teren projektowanych badań obejmuje działkę oznaczoną nr 154 przy ul. Kościelnej 1, obręb Bojadła, powiat zielonogórski, województwo lubuskie. Jest to bezpośrednie otoczenie Pałacu w centrum miejscowości. Działka 154 jest własnością Inwestora.

Pod względem morfologicznym jest to fragment pradoliny warszawsko - berlińskiej, w podziale J. Kondrackiego jest to tzw. Kotlina Kargowska, nr 315.62. Teren badań jest płaski, położony na rzędnych około 58 – 59 m n.p.m.

W aspekcie hydrograficznym jest to zlewnia Bojadelskiego Kanału w dorzeczu Odry. Koryto Odry położone jest około 2 km na zachód od Bojadł.

Celem robót projektowanych jest zaopatrzenie w dolne źródło ciepła pomp ciepła dla Pałacu. Zapotrzebowanie na ciepło określono na 84 kW, tj. 3 pompy GSHP 27 TR-E po 27,99 kW każda. Przewidywany czasookres pracy systemu – 2000 h/a.

2. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONYCH WCZEŚNIEJ ROBÓT GEOLOGICZNYCH

Dla terenu badanego i w jego sąsiedztwie zgodnie z danymi CAG Warszawa (CBDH i CBDG) nie wykonywano otworów o głębokościach powyżej kilkadziesiąt i ponad 100 m p.p.t.

Stąd wykorzystano:

- Dane dla ujęcia wody PGR i Wieś Bojadła nr CBDH 5760086 i 5760088, dwa otwory o głębokości 42 – 47 m p.p.t.; wykonane w 1979 r., odległość od terenu badań – 1,1 km na południowy - wschód.
- Regionalny przekrój geologiczny wg SMGP 576 KLENICA.

Wskazane wyżej materiały dołączono do projektu – zał. 4.3. i 5.1 – 5.4. Materiały powyższe pozwalają na oszacowanie profilu geologicznego z dokładnością dostateczną dla projektowanego zadania.

Uwzględniając fakt, że projektowane są 3 pompy ciepła przyjęto 3 otwory na pompę, tj. łącznie 9 otworów z możliwością lokalizacji w niezależnych polach dla każdej pompy.

3. OPIS BUDOWY GEOLOGICZNEJ I WARUNKÓW HYDROGEOLOGICZNYCH

Zgodnie z cytowanymi profilami geologicznymi do głębokości nie mniej niż około 50 m p.p.t, występują osady czwartorzędowe - plejstoceny reprezentowane przede wszystkim przez wodnolodowcowe piaski z przewarstwieniami mułków. W stropie mogą to być również holoceny piaski rzeczne. W części spągowej do głębokości około 60 m p.p.t. występują lodowcowe gliny zlodowacenia Sanu – Odry. Zalegające poniżej osady trzeciorzędowe wykształcone są głównie, jako mułki i piaski z przewarstwieniem węgla brunatnego.

Spodziewany profil geologiczny jest następujący:

[m p.p.t.]

0 - 15	piaski	czwartorzęd
15 – 20	mułki	
20 – 45	piaski	
45 – 60	mułki i gliny zwałowe	
60 – 120	piaski, mułki, węgiel brunatny	trzeciorzęd

Przyjęto dla odcinka profilu 60 – 120 m p.p.t., że piaski stanowią 30%, a mułki, ły i węgiel brunatny – 70%.

Teren badań położony jest w obrębie GZWP 302 – pradolina Barycz – Głogów (W) – Główny Zbiornik Wody Podziemnej.

W analizowanej przestrzeni geologicznej występują dwie warstwy wodonośne poziomu czwartorzędowego i jedna trzeciorzędowego. Lustro wody dla warstw czwartorzędowych stabilizuje się na głębokości około 1 - 2 m p.p.t., a dopływy wody do otworu będą rzędu kilku m³/h. Poziom trzeciorzędowy w rejonie badań jest praktycznie nierozpoznany.

4. PRZEDSTAWIENIE MOŻLIWOŚCI OSIĄGNIĘCIA CELU ROBÓT GEOLOGICZNYCH

4a. OPIS I UZASADNIENIE LICZBY WYROBISK

Projektowane zadanie planuje się rozwiązać przez wykonanie 9 otworów do głębokości 120 m każdy. Ilość otworów wynika z poniższych obliczeń.

Zapotrzebowanie na moc cieplną do ogrzewania określono na 3 pompy po 27,99 kW Każda, tj. łącznie $Q_p = 84$ kW.

Obliczenie długości kolektora (dolnego źródła):

$$D_c = Q : q_{ES},$$

gdzie:

D_c – łączna długość kolektora (głębokość otworów)

Q – zapotrzebowanie na ciepło Ziemi

q_{ES} – współczynnik zależny od rodzaju skał podłoża:

- piaski nawodnione = 100 W/m;
- glina zwałowa, iły, pyły, węgiel brunatny = 30 W/m;

przyjęto: piaski w osadach: $Q = 40$ m

$$\text{Trz} = 20 \text{ m}$$

iły, gliny, pyły, węgiel: 60 m;

dla projektowanego profilu geologicznego średnia ważona q_{ES} wynosi:

$$q_{ES} = \frac{60 * 100 + 60 * 30}{120} = 65 \text{ W / m ,}$$

przyjęto głębokość otworów po 120 m z uwagi na małe powierzchnie do potencjalnej zabudowy wynikające również z zabytkowego charakteru obiektu i jego otoczenia.

D_c = zapotrzebowanie na moc cieplną na 1 - pompę

$$Q_e = [(COP-1) : COP] * Q_p,$$

gdzie:

Q_e – zapotrzebowanie na ciepło Ziemi

COP – współczynnik wydajności grzejnej pompy ciepła (=4,0)

Q_p – moc grzewcza pomp (= 84 kW – obliczenie powyżej)

$$\text{stąd: } Q_e = 0,75 * 84 = 63 \text{ kW}$$

natomiast:

$$D_c = 63 \text{ kW} : 0,065 \text{ W/m} = 970 \text{ m}$$

przyjęto w rozwiązaniu 9 otworów po 120 m głębokości, gdyż:

$$n = 970 : 120 = 8,1 \text{ otworu.}$$

4b. PRZEWIDYWANA KONSTRUKCJA OTWORÓW

Wiercenie wykonać należy obrotowo na płuczkę gryzerem 143 – 216 mm do głębokości 120 m p.p.t.

W otworze zabudowany zostanie kolektor z rur PE 2x40mm długości 120 m do powierzchni terenu w osłonie z pasty bentonitowej.

4c. INFORMACJE DOTYCZĄCE ZAMYKANIA HORYZONTÓW WODONOŚNYCH

W dokumentowanym zadaniu geologicznym nie występuje się konieczności zamykania oddzielnych horyzontów wodonośnych. Zostaną one odizolowane przez wykonanie na całej głębokości uszczelnienia z pasty bentonitowej.

4d. SPOSÓB I TERMIN LIKWIDACJI OTWORÓW

Projektowane otwory docelowo będą stanowiły dolne źródło ciepła i nie przewiduje się ich likwidacji.

4e. BADANIA GEOFIZYCZNE I GEOCHEMICZNE

W dokumentowanym zadaniu geologicznym nie przewiduje się wykonywania badań geofizycznych względnie geochemicznych.

4f. OPIS OPRÓBOWANIA WYROBISK

Ocena próbek skał będzie na podstawie płuczki w korycie płuczkowym, co pozwolić powinno na określenie rodzaju skał i głębokości granic geologicznych. Próbki pobierać należy z dołka sedymentacyjnego na korycie płuczkowym. W związku z powyższym nad wierceniami prowadzić należy stały dozór geologiczny.

4g. OBSERWACJE I BADANIA TERENOWE

Podczas wiercenia dla każdego marszu urządzenia wykonać należy typowe badania makroskopowe skał dla oceny ich rodzaju (litologii) oraz granic występowania trwałym zapisem wyników w dzienniku budowy – wymaga to stałej obecności nadzoru geologicznego.

Należy określić temperaturę skał w dnie otworów – dopuszcza się, jako pomiar temperatury glikolu podczas próbnego rozruchu pomp ciepła.

4h. PRACE GEODEZYJNE

W ramach prac geodezyjnych przewiduje się wykonanie:

Faktyczny termin wykonania robót zależeć będzie od możliwości finansowania robót przez Inwestora (budżet). Stąd proponuje się zatwierdzenie projektu robót geologicznych do dn. 31.12.2018.

5c. WPLYW ZAMIERZONYCH ROBÓT NA OBSZARY CHRONIONE

Na teren działki 154 i w jej bezpośrednim otoczeniu brak jest obszarów natury ożywionej i nieożywionej prawnie chronionych. Najbliżej położone obszary chronione wg NATURA 2000 znajdują się około:

- 0,6 km na zachód - PLH080014 Nowosolska Dolina Odry
- 0,6 km na zachód - PLB080004 Dolina Środkowej Odry

Projektowany obiekt nie będzie negatywnie wpływał na żadne obszary chronione.

5d. RODZAJ DOKUMENTACJI GEOLOGICZNEJ

Wyniki prac i badań zestawić należy w innej dokumentacji geologicznej z wykorzystania ciepła Ziemi.

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZAPEWNIAJĄCYCH BHP I OCHRONĘ ŚRODOWISKA

Projektowane prace i badania nie wpływają w sposób istotnie negatywny na stan środowiska naturalnego. Wszelkie prace i badania wykonać należy zgodnie z założeniami przedstawionymi w projekcie robót geologicznych. Stosowany sprzęt musi być w pełni sprawny technicznie i używany wyłącznie zgodnie z jego przeznaczeniem (DTR). Dla stanowisk i czynności muszą być opracowane instrukcje BHP, a pracownicy muszą posiadać w wymaganym zakresie aktualne przeszkolenie w wymaganym zakresie.

Dla czynności i stanowisk tego wymagających należy zapewnić odpowiedni dozór bądź nadzór, w tym i geologiczny.

W razie skażenia środowiska (np. wycieki oleju) należy przeprowadzić rekultywację gruntu zgodnie z odpowiednimi wymogami.

7. WNIOSKI

7.1 Dla pokrycia zapotrzebowania na energię z dolnego źródła ciepła należy wykonać 9 otworów do głębokości 120 m p.p.t. zgodnie z założeniami niniejszego projektu.

7.2 Projekt ten podlega przyjęciu przez Starostę Zielonogórskiego, w tym celu wraz z wnioskiem należy dołączyć jego dwa egzemplarze. Wnosi się o zatwierdzenie projektu do dnia 31.12.2018 r.

8. SPIS LITERATURY I MATERIAŁÓW WYKORZYSTANYCH

- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, Dz. U. 2015 poz. 196.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno – inżynierskiej, Dz. U. 2014, poz. 596.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej, Dz. U. Nr 282, poz. 1657.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem, Dz. U. Nr 292, poz. 1724.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, Dz. U. 2015, poz. 1989.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP w sprawie jednolitego tekstu ustawy – Prawo wodne, Dz. U. Nr 239, poz. 2018 i 2019
- Pazdro Z., Hydrogeologia ogólna, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1977.
- Pleczyński J., Odnawialność zasobów wód podziemnych, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1981.
- Kleczkowski A. S., Ochrona wód podziemnych, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1984.
- Macioszczyk A., Hydrogeochemia, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1987.
- Turek S., Poradnik hydrogeologa, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1971.
- Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa, 2002.
- Wróbel I., Wody podziemne Środkowego Nadodrza i problemy ich ochrony, Wydawnictwa WSInż., Zielona Góra, 1989.
- Mapa geośrodowiskowa arkusz Klenica nr 576.
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski arkusz Klenica nr 576.
- Archiwum Banku Hydro, PIG-PIB Warszawa.